

Hız. Lût'un Kavmine Karşı Kızlarını Sunmasının Anlamı

Faruk TUNCER*

Öz

Bu makalede, Hz. Lût'un misafirleriyle sapık ilişkide bulunmaya kalkışan azgın kavmine kızlarını göstermesinin anlamı üzerinde durulacaktır. Çünkü bu konuda dolaylı da olsa şüphe uyandıran beyanlar olagelmıştır. Kur'an-ı Kerim'de bu konu iki yerde geçmektedir. Bunlar Hud suresi 11/78 ve Hicr suresi 15/71 ayetleridir. Bu iki âyet doğrudan bu makalenin konusu olacaktır. Diğer bir ifadeyle, Kur'an-ı Kerim'in yoldan çıkmış kavme karşı bir peygamberin çaresizliği ve bunun karşısında onlara söylediği "İşte size kızlarım!" ifadesi ve bu sözün bağlamı makalenin temelini teşkil edecektir.

Konu etrafında oluşturulan şüphe ve kaygılar ortaya konulurken meselenin farklı yönleri üzerinde de durulacaktır. Âyetin konteksi başta olmak üzere, o günkü toplumda kadının yeri ve Hz. Lût'un karısının durumu da ele alınacaktır. Ayrıca, Kitab-ı Mukaddes'te Hz. Lût ve kızları konusunda ileri sürülen bazı ithamlara da konumuz açısından kısaca temas edilecektir.

Anahtar Kelimeler : Hz. Lut, Hz. Lut'un kızları, Hz. Lut'un Karısı, Tevrat, Elçiler (Mekler), Sapıklık

Abstract

The Meaning of Lut's Offering His Girls to His Nation

In this article we will focus on Prophet Lut and the decency and innocence of his daughters as it is mentioned in Qur'an. There have been claims that generated suspicion on the innocence of Prophet Lut one of which is about innocence of his daughters. A prophet's offering his daughters to a rogue nation have been mentioned twice in Qur'an: Lut(11/78) and Hijr (15/71) and we will again focus on the verses of these two surahs. In another way, the basis of this article will be the desperation of a prophet vis a vis a nation that went rogue and his offering his daughters in a such a desperate situation.

* Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi.

We will also emphasize different dimensions of the matter while we display the suspicions and concerns that are generated on the issue: starting with the context of the verse we will bring the position of women in that very society and the wife of Prophet Lut into consideration. We will also touch upon the slanders on Prophet Lut and his daughters expressed in both Old and New Testaments.

Key words: The Lot and narrative, his daughters, his wife, shameful, The Torah, angels.

Giriş

Kur'ân-ı Kerîm'in önemli özelliklerinden birisi de onun bir takım kıssaları ihtiva etmesidir. Bu kıssalardan şu gibi maksatların hedeflendiği anlaşılmaktadır: Hz. Peygamber'in nübüvvetini ispat etmek; bütün peygamberlerin aynı itikat sistemini tebliğ ettiklerini göstermek ve muhatapların bundan ders almalarını sağlamak; Hz. Peygamber'in ve müminlerin kalplerini takviye etmek; yaşanmış örnekler verilerek karşılaşılan güçlüklerle karşı müminleri teselli etmek; Allah'ın nimetlerini hatırlatmak; şeytanın desiselerinden sakındırmak; Allah korkusunu kalplere iyice yerleştirmek; münferit meselelerin arkasındaki genel prensipleri ortaya koymak. Bu nedenle, şu tespite katlıyoruz: Kur'ân kıssaları, "Tarihin derinliklerinde yaşanmış tecrübelerden istifade ederek, bize hayatın zor ve uzun yolunda yaktığı ışıklarla rehberlik etmektedir. Bu kıssalar bize geleceğimizi belirleme hususunda önemli işaretlerdir."¹

İşte bu sebeple biz bu çalışmamızda Kur'ân-ı Kerîm'de geçen, Hz. Lût ile kavmi arasında yaşananların anlatıldığı âyetlerden yola çıkarak Hz. Lût ve onun kızları üzerinde oluşturulmaya çalışılan sis perdesini aralamaya çalışacağız. Hemen belirtmek gerekir ki Lût kavminin, daha önce dünyada benzerinin yaşanmadığı çirkin bir sapkınlık² içinde oldukları dikkate alındığında konunun Kur'ân-ı Kerîm'de ele alınış biçimi önem arz etmektedir.

¹ İmâduddîn Halîl, *İslamın Tarih Yorumu*, (Çev. Ahmet Ağırakça), İstanbul, 1988, s. 92

² Lût kavminin içinde bulunduğu bu çirkin fiil homoseksüellik olup Arapça'da "Lûtîlik" denilmektedir. Kelime, ne yazık ki bu fiille en ufak bir alakası olmayan, bilakis yıllarca onunla mücadele eden Hz.Lût'un isminden türetilmiştir. (bkz. Râğîb el-İsfehâni, *Müfredât*, LVT maddesi; Cevad Ali, *el-Mufasssâl*, V, 143) Bu durum insanın vicdanını sızlatmaktadır. Fakat lügatlara girmiş ve tedavülde olan bu kelimeyi artık atmak da mümkün değildir. Ancak hiç olmasa bizim, Türkçede bu olguyu ifade etmek için kullanacağımız başka kelimeler olduğundan bu sözcüğü kullanmamız daha doğru olacaktır.

Önce, Kur'ân-ı Kerim'de³ anlatılan şekliyle olayı kısaca özetleyelim. Hz. Lût kavmini inzar için gönderilen bir peygamberdi. Kavmi azgınlıkta alabildiğine aşırıya kaçmıştı. Yeryüzünde daha önce kimsenin irtikap etmediği bir günahı işliyorlardı. Cinsel arzularını tatmin için kadınları bırakıp erkeklerle ilişki kuruyorlar, yol kesiyorlar ve fenalığın her türlü-sünü yapıyorlardı. Hz. Lût'un ikaz ve irşatları karşısında kavim her defasında sertleşiyor, Onu küçümsüyor ve kaballaşıyordu. O kadar ki Hz.Lût ve yanındakiler için alaylı ifâdelerle : «*Onları şehrinizden çıkarın, güya onlar temiz insanlarmış!?*»⁴ diyorlardı. Hz. Lût, aynı zamanda Hz. İbrahim'in yakın akrabası olup onun şeriatı üzere gönderilmiş bir peygamberdi. Azgınlıkta çok ileri giden Hz.Lût'un kavmini helak etmekle görevli melekler oraya gitmeden önce, Hz. İbrahim'e uğramışlar ve ona, Hz. Lût'un kavmini helak etmek için gönderildiklerini söylemişlerdi. Bu melekler birer insan kılığında misafir olarak Hz. Lût'a gelince onların aslında birer melek olduklarını bilmeyen Peygamber, çok daraldı ve «*Bu çetin bir gündür!*»⁵ dedi. Çünkü yoldan çıkmış topluluk, onları haber almışlar ve yaptıkları çirkin fiili, genç ve güzel delikanlılar kılığında gelen bu misafirlere de uygulamak istiyorlardı. O, çaresizlik içinde, «*Ey kavmim! İşte size kızlarım, onlar sizin için temiz olandır. Allah'tan sakının, konuklarımla önünde beni rezil etmeyin. İçinizde aklı başında kimse yok mudur?*»⁶ dedi. Onlar ise daha da azgınlaştılar. Bu teklifi reddettiler. Hz. Lût'dan onları kendilerine teslim etmelerini istediler. Melekler işte o sırada, asıl kimliklerini açıklayarak Hz. Lût'a üzülmemesini, bu beldeyi helak edeceklerini kendisinin ve karısı hariç ailesinin müminlerle birlikte şehri terk etmelerini istediler. Karısı inkarcılardan olması sebebiyle helak olanlardan oldu.

Şimdi biz önce, Hz. Lût (a.s.)'in kendisine gelen elçileri isteyen azgın kavmine karşı söylediği "*İşte kızlarım!*"⁷ ifadesiyle ilgili olarak konunun üç farklı yönü üzerinde duralım:

1. Kavmin durumu
2. Hz. Lût'un karısı
3. "*İşte kızlarım!*" ifadesinin anlamı

³ Hz. Lût (a.s) ve kavminin kıssası Kur'ân-ı Kerim'in 14 suresinde geçmektedir: En'am 6/86; A'râf 7/80-84; Hûd 11/70-89; Hicr 15/59-77; Enbiya 21/71-75; Hacc 22/43; Suarâ 26/160-175; Neml 27/54-58; Ankebut 29/26-35; Saffât 37/133-138; Sâd 38/13; Kâf 50/13; Kamer 54/33-40; Tahrîm 66/10

⁴ A'râf 7/82.

⁵ Hûd 11/77.

⁶ Hûd 11/78.

⁷ Hûd 11/78 ; Hicr 15/71.

1. Kavmin Durumu

Kavmin durumunu anlamak için o toplumda kadınların rolü önem taşımaktadır. Hz. Lût'un kavminde kadının toplumsal pozisyonu Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifâde edilmektedir: " *أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ* " *“İnsanların içinde erkeklere mi gidiyorsunuz? Ve Rabb'inizin sizin için yarattığı eşlerinizi bırakıyorsunuz? Siz sınırı aşan bir kavimsiniz”* ⁸ Görüldüğü gibi âyette erkeklerin cinsel arzularını tatmin için kadınlarını terk edip erkeklere gittikleri açık bir biçimde anlatılır.

Burada, söz konusu âyetle ilgili iki ihtimal vardır :

a) Allah Teâlâ'nın cinsel arzularınızı doyurmanız için yarattığı eşleri bırakıp bu amaç için tabiat dışı yol olan erkekleri tercih ediyorsunuz.

b) Eşlerinizle de tabii yolu bırakıp şehvetinizi tatmin için onlara tabiata aykırı yola başvuruyorsunuz.⁹

Neml sûresinde geçen¹⁰ " *مِنْ دُونِ النِّسَاءِ* " ibaresi Lût kavminin erkeklerinin kadınlarla olan ilişkileri konusunda¹¹ bize ışık tutmakta ve ayrıca âyetin "istifhâm-ı inkârî"¹² şeklinde gelmesi de dikkat çekici özellikler taşımaktadır. Yani âyetteki ifâdeler, kavmi uyarmak ve onlara "kendinize gelin!" demek anlamı taşımakla birlikte, yaptıkları çirkin fiilin, şehvetin

⁸ Suarâ 26/165-166.

⁹ Bkz: Mevdudi, *Tefhim*, IV, 49. " *تَذَرُونَ* " fiilinin " *تَذَرُونَ* " şeklinde değerlendirilmesi ve Abdullah b. Mes'ûd'un kiraatine " *مَا خَلَقَ لَكُمْ* " kısmının " *مَا أَصْلَحَ لَكُمْ* " şeklinde olduğu hakkında bkz.: Taberî, *Tefsîr*, XI, 105; Kurtubî, *el-Câmi*, XIII, 89. Mücahid âyeti "kadınlarla önden ilişkiyi terk edip, erkek ve kadınlara arkadan yaklaşmak" olarak değerlendirmektedir. (bkz. Taberî, *Tefsîr*, XI, 105.) Kurtubî'nin " *ازواج* " lafzını "kadınların fercleri" şeklinde değerlendirmesi hakkında bkz. Kurtubî, *el-Câmi*, XIII, 89. "Allahun sizin için halk ettiği" kısmının "meta'lanmanız için" şeklinde değerlendirilmesi ilgili olarak da bkz. Ebussuûd, *İrşâd*, VI, 260, Âlûsî, *Tefsîr*, X, 115.

¹⁰ Neml, 27/55 : " *أَيُّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ فَجْهَلُونَ* "

¹¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ömer Müftüoğlu, Kur'an'da Hz. Lut ve Kavmi, *Eskişehir İslami İlimler Vakfı Yayınları*, Eskişehir, 1997, s. 91-92.

¹² Zemahşeri, *el-Keşşâf*, V, 462 .

asil muhatabı olması gereken kadınların haklarına bir tecavüz¹³ ve helal olan ilişkiyi terk etme demek olduğu gibi uyarıları da içermektedir.¹⁴

Kavmin kızlarıyla nikahsız ilişki kurmanın, kendilerinin hakkı olmadığını gayet iyi bilen sapkınlar, Hz. Lût'a gelen genç ve yakışıklı erkekler suretindeki meleklerin kendilerine verilmesini istemelerini hangi haklı gerekçeye dayandırıyorlardı? Haksız bir şey yapmamaya fazlasıyla özen gösteriyor gibi görünen bu insanlar, insan kılığındaki melekleri isterken "haklı" olduklarını düşünüyor ve muhtemelen şu mantığı yürütüyorlardı: Hz. Lût bizi yaptıklarımızdan vazgeçirmeye, bunların doğru, iyi ve güzel olmadığını söyleyerek bizim hayat tarzımızı değiştirmeye kalkıştı. İçimizden O'nun söylediklerinin doğru olduğuna inanma aşamasına gelenler oldu. Bu yüzden O'na bazı şeyleri yasakladık.¹⁵ İnsanları etkilememesi için koyduğumuz bu yasaklar içinde "misafir kabul etmek" de vardı. Kendisi bundan haberdardı. Ama o, bütün bunlara rağmen yine de misafir kabul etmişse biz "haklı" olarak konuklarını bize teslim etmesini talep edebiliriz.¹⁶

Kavmin hareket noktası ve kendilerinin haklı olduğunu ispatlama yöntemi ilginçtir. Güya nikahsız ilişki isteyen(!) Hz. Lût'a bu teklifin haksız ve yersiz olduğunu, oysa kendi taleplerinin son derece yerinde olduğunu anlatmaya çalışıyorlardı. Dolayısıyla bu düşünce tarzından hareketle son derece normal bir istekte bulduklarını ve bunu Hz. Lût'un gayet iyi bildiğini savunuyorlardı. "وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا تُرِيدُ" - *Muhakkak sen bizim istediğimiz şeyi kesinlikle biliyorsun*¹⁷ âyetinde ard arda pekiştirme edatının kullanılması, bunları düşündürmektedir.

Sedomluların misafirlere karşı olan bu tutumlarını, cinsel arzu ve isteklerine boyun eğdikleri için değil de, şehirlerine gelenleri aşağılamak ve cezalandırmak amacıyla yaptıkları¹⁸ şeklinde bir yorum da yapılmıştır.

¹³ Ebussuûd, *İrşâd*, III, 245; Âlûsî, *Râhu'l-Meânî*, IV, 170.

¹⁴ Taberi, *Tefsir*, V, 234.

¹⁵ Hicr, 15/70.

¹⁶ Şahan, *Ramazân*, Kur'ân-ı Kerim'de Lut (as), Bununla İlgili İsrailiyat ve Günümüze Mesajları (Bir Konulu Tefsiri Denemesi), *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tefsir Bilim Dalı* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2000, s. 44-47.

¹⁷ Hud, 11/79.

¹⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz: Mehmet Katar, *Tevrat'ın Lut Kıssası Üzerine Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, XLVIII (2007), sayı: I, s. 57-76.

Ancak bu yorum bizce pek isabetli ve mantıklı bir izah gibi görünmemektedir. Kaldı ki, bu konuda mevcut tarih kitaplarının verileri de elimizde net bir şekilde mevcut değildir. Bu tür yorumları, Yahudi merkezli kaynakların eseri ve oryantalist değerlendirmeler olarak düşünmek mümkündür.¹⁹ Oysa Kur'an-ı Kerim'de geçen "Onlar yoldan çıkmış bir kavimdi"²⁰ ibaresi açık ve nettir. Öyle ki Allah Teâlâ, Lût kavminin yaşadığı bölgeyi, suyundan yararlanılamayan kokuşmuş bir göl, etrafındaki araziye de çorak hale getirmiştir. İşte bu durum, bir ibret, bir öğüt ve Allah'ın kudretine ve yüceliğine karşı taşkınlık gösterip nefesine uyararak peygamberini yalanlayan ve Allah'ın emrine muhalefet eden kişilerden intikam alma hususundaki izzetine bir delildir.²¹

Hz. Lût, kızlarını onlara teklif ederken bekarları bu yolla eşcinsel ilişkiden alıkoyabilirdi, ama ya evliler ne olacaktı? Acaba "kızlar" teklifi onlar için de geçerli miydi? Yani Hz. Lût evli oldukları halde onlara da mı yeniden evlenmelerini öneriyordu? Ya da cinsel arzularını mevcut eşleri ile tatmin etmekle yetinmelerini mi öneriyordu. Yahut da "kızlar" teklifi sadece o an için geçerli, baştan savma bir gerekçe miydi? Yani, Hz. Lût bunu söylemekle yalnızca misafirlerini korumayı mı amaçlamıştı? Bu soruların cevabı, konu ile ilgili olarak sosyoloji ve psikoloji ilminin verilerine duyulan ihtiyacı göstermektedir.

Hz. Lût, "içinizde reşit bir adam yok mu?"²² yani, "Hiç aklı başında, sağduyu sahibi ve düşünerek haklıyı haksızlı belirleyecek derecede tarafsız davranabilecek bir temsilciniz yok mu?" sözü onun ne kadar sınıktılı ve sabrının tükenmiş olduğunu göstermesi bakımından²³ dikkat çekicidir. Onun bu ifadesinin, "rüşd" ile "irşad" ilişkisi bağlamında sadece aklı eren, düşünen değil "nasihat"a kulak veren, söz dinleyen, söylenen sözü kendisine rehber kılan yok mu, anlamını da ihtiva ettiği düşünülebilir. Ayrıca konu, Hz. Musa ile Hz. Hızır kıssasındaki "rüşd" ve "ilm" ile de ilişkilendirilebilir.²⁴ Hz. Hızır'ın nasihat makamında olduğu dikkate alınırsa burada da aynı durumu Hz. Lût deruhte etmektedir. Hıcr suresi 71.

¹⁹ Talmud, Sanhedrin 109a; Greenberg, 65; Ayrıca bkz. Arthur Frederick Ide, *Idol Worshippers in the Twentieth Century*, Dallas, 1985, 65.

²⁰ Şuara 26/166.

²¹ İbn Kesir, *Tefsir*, III, 523.

²² Hüd 11.78.

²³ Şahan, Ramazan, *age*, s. 44-47.

²⁴ Bkz. Kehf 18/66 : " قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ أَن تُعَلِّمَنِي مِمَّا عَلَّمْتَنِي مِنَّا " .

âyette geçen : “ قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ - İşte bunlar kızlarım, şayet bu işi yapacaksamız!” ifadesi kavmin, bu davranışı hiç düşünmeden yaptığını, hislerinin esiri olduklarını, akıllarını hiç devreye sokmadıklarını akla getiriyor olabilir mi? Zaten Hz. Lût da onları düşünmeye, akıllarını kullanmaya teşvik edip durmaktadır. Ama onun gayretleri sonuç vermeyecek ve onlar bu sınır tanımaz ve söz dinlemeziğin faturasını çok ağır ödeyeceklerdir.

Misafirlerini isteyen kavme, bunun imkânsız olup, ısrarlarından vazgeçmeleri için kendilerinden birkaç defa ricada bulunması, onların tavırlarını değiştirmemiş, ısrarlarından geri adım attıramamıştı. Hz. Lût, misafirlerine karşı azgınlaşan kavmine adeta yalvarıyordu. İnsan bu manzarayı hatırlayınca tebliğ ve davet uğrunda başa gelebilecek her türlü sıkıntıyı göğüslemenin gerekliliğini bir kere daha farketmektedir. Çünkü, Peygamber “ أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ - İcinizde akli başında bir adam yok mu?”²⁵ diyecek kadar zor bir duruma düşmüştür. Kapısına gelip dikilmiş ve misafirlerini almaya kararlı olan bu insanlara Hz. Lût'un yeni bir teklifte bulunarak “Ey kavmim! İşte bunlar kızlarım, onlar sizin için temiz olandır.”²⁶ sözündeki maksadı netleştirmemiz gerekiyor. Hiç şüphesiz, bu ifadelerden Hz. Lût'un kızlarıyla nikahsız ilişki teklifinde bulunduğu anlaşılmalıdır. “ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي ” ifadesiyle ister Hz. Lût (a.s.)'ın kendi kızları ya da isterse kavminin kızları kastedilmiş olsun, Hz. Lût (a.s.)'ın bu ifadesiyle onları kadınla erkek arasındaki normal ilişkiye davet ettiği düşünülmelidir. Nitekim, daha sonra gelen “ هُنَّ أَطْهَرُ نَكْمٌ - Onlar sizin için temiz olandır.” ifadesi zihinleri berraklaştırmaktadır.²⁷ Burada mantıksal olarak ikna çabası görülmektedir. Hem psikolojik hem de sıhhi olarak “temizlik” kavramına vurgu yapılması boşuna değildir. “İsm-i tafdil” tercihi de meseleyi teyit eder mahiyettedir.

Hz. Lût'un misafirlerine zarar verdimeme uğruna, kendi kızlarını feda etmesi ve son çare olarak bu öneriyi gündeme getirmesi de akla gelebilir. Ancak, Onun kavminin bütün insanları için bir baba mesabesinde olduğu, dolayısıyla kavmindeki bütün kızlar ve kadınlar için “kızlarım” diyebileceği, bu sebeple kızlarından kastının ille de kendi kızları olmadığı, zira onun sadece iki kızı olduğu ayrıca ikisinin de evli olduğu bildirilmek-

²⁵ Hud, 11/78.

²⁶ Hud, 11/78.

²⁷ Tok, Nuri, *Kur'an'da Sünnetullah ve Helak Edilen Kavimler*, Etüt Yayınları, Samsun, 1998, s.112.

tedir.²⁸ Bu yaklaşımı Peygamber Efendimizin hadislerinde ifade edilen “*بِنَّمَا أَنَا لَكُمْ بِمَنْزِلَةِ الْوَالِدِ أَعْلَمُكُمْ* - *Ben sizin babanız makamundayım ve size öğretilirim*” hadisini²⁹ dikkate alarak anlamak gerekmektedir.³⁰

Hiz. Lût’dan melekleri talep edenlerin bekâr mı yoksa evli mi olduklarının konumuz açısından hayati bir önemi yoktur. Ancak misafirleri istemeye gelen grup içindeki bekâr erkekleri eşcinsellikten kurtarmak için evlenmeye teşvik etmesi, Onun problemi kökten halletme arzu ve gayretini ortaya koyduğunu söyleyebiliriz. Bu esnada Hiz. Lût’un kavminden diğer bir ricası da misafirleri hakkında “kendisini zor durumda bırakmalarını ve rezil etmemelerini” istemesidir. Bu onun kaçınıcı kez dile getirdiği bir ricadır. Ama elçileri istemeye gelenler bunu hiç dikkate almayacaklar, pervasızca “dediğim dedik” davranışlarıyla dikleşeceklerdir. Bu tutumlarıyla peygamberlerinin sabrını taşırdıklarının farkında değildiler. Hiz. Lût’un tahammül gücü ve sabrı artık taşma noktasına yaklaşmıştır.

Bir peygamberin, aslında Allahın elçileri olan misafirlerini isteyen insanlara, kavminin kızlarını teklif etmesi, asıl temiz olanın onlar olduğunu söylemesi, elbette O’nun kavme meşru olmayan bir beraberlik teklif ettiği anlamına gelmez.³¹ Zira o, tebliğ hayatı boyunca meşru olan kadın-erkek birlikteliğini savunmuş ve dâimâ bunu tesis etmenin çabası içinde olagelmıştır. Kısacası, Hiz. Lût’un önceki davranışlarıyla “*İşte bunlar kızlarım, sizin için temiz olan onlardır.*” sözü arasında bir çelişki yoktur. Bu âyetten anlaşıldığına göre O, bir defa daha kavminden Allah’tan korkmalarını istemektedir. Kavminin, doğru olan hiçbir şeyle bağdaşmayan bu taleplerine O, doğru bir teklifle karşılık vermiş ve onları tekrar düşünmeye ve yaptıkları yanlışlıktan vazgeçmeye davet etmiştir.

Eşcinsel ilişkiyi hayatlarının bir parçası haline getirmiş olan insanların bu yoldan döndürebilmek için ne yapılmalıdır? Bir davranışın yanlış

²⁸ Tevrat misafirleri istemeye gelen kavmine Hiz. Lût’un “İşte benim ere varmamış iki kızım var” (Tekvin, 19, ayet:8) demesi yanı sıra aynı Tevrat’ta Hiz. Lût’un damatları olduğundan (üç ve üçten fazla olduğu anlamında) bahsedilmesi önemli bir çelişkidir. (bkz. Tekvin, 19 ayet:14).

²⁹ bkz. Ebu Davud, *Sünen*, Tahare, 4.

³⁰ Bu konuda ayrıca, Ahzâb 33/6’da geçen “*وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ*” ifadesinden sonra bazı müdrec kıratlardaki “*وَالنَّبِيُّ ابْنُكُمْ*” ifâdesi de bir işaret olarak kabul edilebilir. Bkz. Taberî, *Câmiu'l-Beyân*, Kâhire, Dâru'l-Hadis, 2010, IX, 183.

³¹ Farklı bir rivayete göre Hiz. Lût; “*İşte bunlar kızlarım isterseniz onları sizinle evlendiririm.*” demektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Taberî, *Tarih*, I, s. 419. Bu da Hiz. Lût’un kavmindeki bekarlara bizzat evlilik teklif ettiğini göstermektedir.

olduğunu belirtmek, onu düzeltmek için yeterli değildir. Evet, yalnızca "yanlış" demek ilk yapılacak şeydir ama bunun arkasından da yanlışın alternatifi olan "doğru"yu da ortaya koymak ve insanları ona yönlendirmek gerekmektedir.³² Hz. Lût'un kızlarını teklif etmesi bu açıdan düşünülecek olursa nasıl değerlendirilebilir? Acaba eşcinsel ilişkide bulunan insanları bundan vazgeçirebilmek için öncelikle onların kadınlarla daha kolay birlikte olabilmelerini sağlayacak ortam mı oluşturulmalıdır? Onların kadınlar yerine neden erkekleri tercih ettiklerinin sebepleri üzerinde durulup bu engeller mi ortadan kaldırılmalıdır?

Burada kavim hakkında şöyle bir fikir yürütebiliriz: Hz. Lût'un kavminde bekarların sayısı çok olmalıdır. Her ne kadar hem eşcinsel olup hem de evli olmak pekâla mümkünse de evlilerin eşlerini ihmal ettikleri, doyumunu eşlerinin dışında aradıklarını düşünmek yanlış olmasa gerekir. Belki bekârlar, istedikleri kızlarla evlendirilir, gerekli maddi destek sağlanır ve doğru olanın bu olduğu kavratılabilir böylece eşcinsel ilişkiden vazgeçebilecekleri düşünülebilirse de evli olanlarının, istedikleri zaman cinsel ihtiyaçlarını giderebilecekleri imkân mevcut olduğu halde erkeklerle beraber olmak istemelerinin önü nasıl alınacaktır? Onların bu durumu ne olacaktır? Nasıl bir çözüm ile yaptıklarından vazgeçirileceklerdir?

Kavmin teklifi reddetme gerekçeleri, Peygamber Efendimizin ömrüne yemin edilerek : "لَعْنَةُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ" - *Muhakkak onlar şehvet sarhoşlukları içinde bocalayıp durmaktaydılar*"³³ cümlesiyle belirtilir.³⁴ Âyette geçen "Ya'mehûn-bocalıyorlar" sözcüğünün kökü olan "A-M-H" ve türevlerinin anlamlarından yola çıkarak Lût kavminin o anda hangi duygular içinde olduğunu belirlemeye çalışalım:

- a) Onlar dalâlet ve tuğyanda mütereddittirler. Sapıklıklarının ve hoş olmayan şeyleri yapmanın sıkıntısı içinde çaresiz ve kararsızdırlar. Ne yapacaklarını, nasıl davranacaklarını bilememenin verdiği karamsar bir ruh haliyle bocalayıp durmaktadırlar.

³² Ahlaksızlığın toplumda yaygınlaşmaması için fuhuş merkezlerinin çare olduğunu iddia edenlerin, oraya giden erkeklerin başkalarının namusuna göz dikmeyecek kadar iffetli(!) olduklarını söylemeleri düşündürücüdür. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz: Cemalettin Sancar, *Kur'an'da Helak Olan Kavimler*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tefsir Bilim Dalı, Konya, 1996 (Basılmamış doktora tezi) s. 77)

³³ Hicr 15/72.

³⁴ Zemahşeri, *el-Keşşâf*, III, 414; İbn Atıyye, *Muharraru'l-Veciz*, III, 370.

- b) Lût kavmi peygamberiyle sürekli çatışmış, onun görüşlerini alaya almış, kabul etmemiş, onunla hep mücadele içinde olmuştur. Bunun yanında kendisine inananlardan bir kısmı Hz. Lut'un zekasına, mücadele gücüne, azmine ve kendilerine türlü kurtuluş yolları bulmasına hayrandır.
- c) Peygambere hayran olanlarla birlikte bir de hâlâ kendisinden söylediklerine delil göstermesini bekleyenler vardır. Bunlar da henüz ona uyup uymama konusunda kararsızdırlar.
- d) Lût kavminin kararsız, başıboş bir halde olduğuna "A-M-H" kökünden türeyen "Amih" in bu karşılığı bir kere daha ortaya koymaktadır. Kavim "kızlar" önerisini kabul etmemiştir ama içleri de bir bakıma rahat değildir. Konukları istemedeki ısrarları devam etsin mi yoksa vaz mu geçsinler buna karar verememektedirler.³⁵

Kavmin psikolojik durumu incelenirken, karşılıklı yapılan konuşmalar sonucu bazılarının kararsızlık içinde kaldıkları ve deyim yerindeyse geri durdukları sonucuna varılmıştı. Bu kararsızlık onları vazgeçirip geri döndürmemiş sadece müdahaleden alıkoymuştur ve hâlâ Hz. Lût'un evinin önündedirler. Bir kısmı böyle "pasif" duradursun kalanlar son defa istediklerini tekrarlamışlar ve harekete geçmişlerdir. Son istekleri de geri çevrilen insanlar Hz. Lût'un kapısını zorlamışlar ve muhtemelen geriden gelip kapıya dayanmışlar sonra dönüp yine gelmişlerdir. Burada savaş yahut macera filmlerinde eve girmek veya kalenin kapısını kırmak için toplu halde insanların geri çekilip hızlanma mesafesi bıraktıktan sonra koşarak gelmelerini ve kapıya omuz vurmalarını hatırlayabiliriz. İşte Lût kavmindeki azgın grup aynen bunun gibi Hz. Lût'un evine zorla girmek istemişlerdir.

Açılması için zorlanıp omuz vurulan kapı, fazla dayanamamış ve açılmıştır. İşte bundan sonra da "Tams" olayı gerçekleşmiştir. Kur'an-ı Kerim'de "onların gözlerini tams ettik, yani sildik"³⁶ buyrulurken bu işi meleklere yaptığının ipucu da verilmektedir.³⁷ Olayın sonraki kısmı Kur'an'da anlatılmaz, nakillerin de yardımıyla içeri girip görme yeteneklerini kaybeden grupla dışarıda kalan diğerlerinin korkup kaçıştıklarını,

³⁵ Ramazan Şahan, *age*, s. 44-47.

³⁶ Kamer 54/37 : " وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ حَتِيفِهِ فَمَسَّسْنَا آغْيَيْنَهُمْ فَذَوَقُوا عَذَابِي وَنُذِرٌ " "Onlar Lût'un misafirlerine karşı kötüllük yapmayı planlamışlardı. Hemen biz onların gözlerini silme kör ettik. «Haydi azabımı ve uyarılarımı tadın!» (dedik)"

³⁷ Taberi, *Tefsir*, V, 235.

evlerine gittiklerini ve farkında olmadan gecenin sonuna doğru gerçekleşecek helâki beklediklerini tahmin etmek zor değildir.

Tams olayının, akşamüzeri alaca karanlıkta gerçekleştiği nakli dikkate alındığında, karanlık bir ortamda gittikçe kaybolan ve birden yüksek voltajla ışılan varlıkların etrafa ısı da yaydıkları ve buna dayanmayan gözlerin de kör olduğu düşünülebilir.³⁸ Bu izah ve yoruma ilave olarak, söz konusu fiziki kör olmanın yanı sıra manevi bir körlükten de söz edilebilir.³⁹ Ama bu körlükleri onların hâlâ akıllarını başlarına getirmemiş, yaptıkları işten pişman olup bırakmaya karar vermelerini sağlamamış olduğu anlaşılmaktadır.

2. Hz. Lût'un karısı

Âyetler Lût'un karısının kavmi ile birlikte helak edildiğinden bahsetmektedir. O halde bu kadın kimdir ve suçu nedir? Kaynaklarda adının "Helsefe", "Vâile"⁴⁰ ya da "Vâlihe"⁴¹ olduğu söylenen bu kadın, kanaatimize göre, aslında bir münafık olup Peygamber olan kocasının dinine değil de kavminin dinine inanıyordu. Onların hesabına çalışıyordu. Hz. Lût'un evine gelen misafirleri kavmine gizlice ihbar ediyordu. Aksi takdirde bütün bunları aşikâre yapması mümkün değildi.

Bu hanımın aslen Sedomlu olduğu, dolayısıyla, kendi kavmini iyi tanıdığı, onların isteklerini bildiği ve nasıl davranacaklarını da önceden kestirdiği söylenebilir. Hz. Lût bu hanımla muhtemelen Sedom'a geldikten sonra evlenmiştir. Sedom'a gelmesinden sonra orada birbirleriyle eşcinsel ilişkiler kuran bekâr erkeklere, evlenmelerini tavsiye eden Hz. Lût'un⁴² onlara örnek olmak için önce kendisinin evlenmiş olabileceği düşünülebilir.

Hz. Lût'un hanımının kocasına, Sedomluların gelen misafirleri duyması halinde başlarının fena halde belaya gireceğini söylediği düşünülebilir. Ancak Hz. Lût'un hanımı, gelen bu misafirlerin varlığından haberdar olmaları halinde Sedomluların kocasına zarar vereceğini düşünmesine rağmen, gerekli hassasiyeti göstermemiş ve gelen misafirler için yemekte kullanmak üzere komşularından tuz isterken bunu isteme sebebini ağzın-

³⁸ Ramazan Şahan, *age*, s. 44-47.

³⁹ Zemahşeri, *Keşşaf*, III, 415.

⁴⁰ Sa'lebî, *Arâis*, s.108; Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, VII, 5130-5131.

⁴¹ Muhammed Tancî, *Mucemu'l-A'lâm*, s. 196.

⁴² Hud, 11/78; Hicr, 15/71.

dan kaçırarak evine misafir geldiğini söylemiştir.⁴³ Hz. Lût'un hanımının bu bilgiyi ağzından kaçırması üzerine kısa zamanda şehrin genç-yaşlı bütün erkekleri Hz. Lût'un evinin kapısına dayanmış ve ona, gelen kişileri eşcinsel ilişki için kendilerine vermesini söylemişlerdir.

Hz. Lût'un hanımı hakkında söylenenler konusunda bir birlik yok gibidir. Yukarıda anlatılanlardan başka, bu kadının kavmine elçilerin geldiğini haber vermesini, başlarına bir bela ve musibet gelmemesi için yaptığını söyleyenler olduğu gibi⁴⁴, onun aslında bir kâfir olduğunu ve Hz. Lût'un kendisini tenbih etmesine rağmen onu dinlemeyerek kendilerine çok güzel yüzlü erkeklerin geldiğini etrafa yaydığını⁴⁵ söyleyenler de vardır.

Hz. Lût'un karısının kavminin helâk edildiği gece kocası ile birlikte şehirden hiç çıkmadığını ve helâk olanlarla beraber kaldığını⁴⁶ söyleyenlerin yanısıra, onun kocası ve iki kızı ile birlikte çıktığı halde, kavmini helâk eden korkunç sesi işitince geri döndüğünü, yağın taşlardan birinin de ona isabet ettiğini böylece helâk olanlar arasında yer aldığını⁴⁷ söyleyenler de yok değildir. Hz. Lût'un karısının eşcinselliği benimseyip desteklediği ve yine onun şehvet düşkünü biri olduğu da rivâyetler arasında yer almaktadır.⁴⁸

Ancak bütün bunları ihtiyatlı yaklaşmak gerekmektedir. Çünkü bu rivâyetlerin birbiriyle tutarlı olduğunu söylemek zordur. Şunu hemen belirtmek gerekir ki herhangi bir kadının bile bu sapkınlığa sıcak bakması zaten fıtrata aykırıdır. Bu sebeple, erkek suretinde gelen melekleri, kavmin eşcinsel ilişkiyi benimsemiş erkeklerine haber veren ve daha sonra da onların gelip Hz. Lût'un evini basmalarına sebep olan kadının bu durumu,⁴⁹ onun eşcinselliği benimseyip desteklediği anlamına gelmez.

Bu kadının şehvet düşkünü birisi olduğu rivâyetine gelince, söz konusu rivâyeti, şu âyette geçen bir kelimeye verilen bir anlam da desteklemektedir: "وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ". Âyette geçen "İhra"

⁴³ İbn Kesir, age, VII, 455.

⁴⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz: Mehmet Katar, agm., s. 57-76.

⁴⁵ M. Kemal Atık, *Kur'an'da Lut Kavmi ve Düşündürdükleri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı: 2, 1988, s. 296.

⁴⁶ Hud, 15/81.

⁴⁷ Bkz. Şahan, age, s. 44.

⁴⁸ Taberî, *Tarih*, 418.

⁴⁹ Taberî, *Tarih*, 418.

kelimesi "H-R-A" kökündendir ve sendeleyerek tez yürümek, süratle gitmek, mızrağı yukarı dikerek geçip gitmek anlamına gelmektedir. Aynı kökten gelen "Tehri" de mızrağı yukarı tutarak savaşa gitmek anlamındadır.⁵⁰ "İhra" ile aynı kökten gelen "Heyrea" ya da "Her'a" aynı zamanda "şehveti galip gelen kadın" anlamına da gelmektedir.⁵¹ Ancak bu yoruma katılmak mümkün görünmemektedir. Zira bu âyette söz konusu olan Hz. Lut'un eşi olmayıp kavmidir.

Kur'ân-ı Kerim, inkar eden kadınlara misal olarak Hz. Nuh ve Hz. Lût'un karısından bahseder : *"Allah, inkar edenlere; Nuh'un karısı ile Lût'un karısını örnek verdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki salih kişinin nikâhında iken onlara hainlik ettiler. Kocaları, Allah 'tan gelen hiçbir şeyi onlardan savamadı. Onlara: 'Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin!' denildi."*⁵² Âyette geçen "Fe hanetehuma... - o iki kulumuza ihânet ettiler" ifâdesinden "ihânet" anlamı çıkmakla birlikte "onların inanmamaları" anlamı da çıkar.⁵³ Nitekim, Hz. Lût'un karısının münafıklık edip, evinde duyduklarını gizlice kavme haber veriyor olması, hem hiyânet hem de nifak anlamı taşımaktadır.

Buradaki "hâinlik ve ihânet" ile kastedilen, netice itibariyle doğru bir imana sahip olmamaları yani Peygamber olan kocalarının getirdiği dine uymamaları sebebiyle ortaya çıkan hainliktir. Yoksa namuslarına leke sürme, yani zina vb. kötü fiiller değildir.⁵⁴ Şurası unutulmamalıdır ki hiçbir peygamberin hanımı hakkında böyle bir şey olmamıştır. Kur'ân-ı Kerim'de "Zina eden kadını ancak zina eden bir erkek veya bir müşrik nikahlar"⁵⁵ âyeti gibi bu konuya ışık tutacak daha pek çok âyeti göstermek mümkündür. Peygamberler bu gibi menfur ve çirkin durumlardan müberradır.⁵⁶ Dolayısıyla söz konusu âyette, Hz. Lût'un karısının, kocasına ihânet ettiği ifâde edilse de bu, onun davetini kabul etmemek anlamındadır.⁵⁷ Yoksa zina isnâdı anlamında değildir.⁵⁸

⁵⁰ Âsım, *Kamus*, III, 463.

⁵¹ Âsım, *Kamus*, III, 464.

⁵² Tahrim, 66/10 : *صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَةٌ نُّوحٌ وَامْرَأَةٌ لُّوطٌ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّاعِيَيْنِ*

⁵³ Elmalılı, *age.*, VII, 5130.

⁵⁴ İbn Kesir, *el-Bidâye ve 'n-Nihâye*, I, 182

⁵⁵ Nur, 24/3.

⁵⁶ Elmalılı, *age.*, VII, 5130.

⁵⁷ Zemahşerî, *el-Keşşâf*, VI, 164.

Allah, peygamberlerini, şereflerine zarar verecek ve toplum içinde kendilerini zor durumda bırakacak bu gibi çirkin işlerden korumuştur. Çünkü bu tür durumlar, günahtan masum temiz peygamberlere bir eziyettir. Nitekim, Abdullah ibn Abbas'ın şöyle dediği nakledilir: "Hiçbir peygamberin hanımı, kocalarına ihânet etmemiş ve fâhişelik yapmamıştır." Bu yaklaşım tarzı, ortak bir görüştür.⁵⁹

Burada, Peygamber hanımlarının, kocalarına ihanet etmeleri ve zina suçunu işlemeleri, mümkün olabilir mi? sorusu üzerinde biraz daha duralım: Hemen belirtmek gerekir ki, peygamberlerin "*ismet*" sıfatı yakınlarını da kapsamaz. Peygamberler günah işlemekten ve günaha giden yollardan Allah tarafından korunurlar. Ancak bu durumun hanımları için geçerli olmadığı âyetlerden anlaşılmaktadır. Nitekim, yukarıda da geçtiği gibi, Hz. Nuh ile Hz. Lût'un hanımlarının, kocalarına ihânet ettiklerini bizzat Kur'ân haber vermektedir. Bu hiyânetten maksat inkarcılık ise, peygamberlerin hanımlarından inanmayanlar çıkmıştır. Nitekim, Hz. Lût'un hanımının, Hz. Nuh'un hanımıyla birlikte zikredilmesi anlamlıdır. Onların kocalarına ihânet ettikleri, kocalarının da kavimlerinin başlarına gelen azabın onlara da gelmesini engelleme konusunda onlar için bir şey yapamadıkları ve bu iki kadının diğerleri gibi ilâhî cezaya maruz kaldıkları zikredilmektedir.⁶⁰ Hz. Lût'un karısının bu durumu "*فَدْرُؤًا مِّنَ الْعَابِرِينَ* – onun geride kalıp azaba maruz kalanlardan olmasını takdir ettik"⁶¹ ifadeleriyle ortaya koyulmaktadır. Bu vakıa başka âyetlerde de belirtilmektedir.⁶² Ayrıca, Kur'ân-ı Kerim'de bu kadın hakkında "*acûz*"⁶³ tabiri kullanılmaktadır. *Acûz* ifadesi "yaşlı kadın" demektir. Demek ki Hz. Lût'un hanımının yaşı ilerlemişti ve bu kadın, helak edilenlerle birlikte helak oldu.⁶⁴

⁵⁸ Hiçbir nebinin hanımı fâhişe olmamıştır ve olamaz. (Bkz. İbn Kesir, *el-Bidâye*, I, 182.) Nitekim müminlerin annesi Hz. Âişe hakkında "ifk hadisesi" münasebetiyle Kur'ân şöyle der: "*Çünkü siz bu iftirayı dilden dile birbirinize aktarıyor, hakkında bilgi sahibi olmadığımız şeyi ağızlarınızda geveleyip duruyorsunuz. Halbuki bu Allah katında çok büyük (bir suç)tur. Onu duyduğumuzda 'Bunu konuşmamız bize yakışmaz. Bu çok büyük bir iftiradır' demeniz gerekmez miydi?*" (Nur, 24/15-16)

⁵⁹ Muhammed Ali Sâbûnî, *Peygamberler Tarihi*, Ahsen Yayınları: 557.

⁶⁰ Tahrîm, 66/10.

⁶¹ Neml 27.57.

⁶² A'râf 7/83; Hicr 15/60; Şuarâ 26/171; Ankebut, 29/32-33; Saffât, 37/135.

⁶³ Saffât, 37/135.

⁶⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Muhammed Ahmed Câd, *Kasasul-Kur'ân*, 68-76; Abdulfettah Tabbâra, *Ma'al Enbiyâi fi'l-Kur'ân*, s, 142-146.

Kitab-ı Mukaddes'te Hz. Lût'un hanımı hakkında fazla ayrıntılı bilgi verilmemekle birlikte, "Fakat karısı onun ardından geriye baktı ve bir tuz direği oldu"⁶⁵ ifadesi geçmektedir. Görüldüğü gibi burada Hz. Lût'un karısının şehrin helak olması esnasında geriye dönüp bakmasıyla birlikte bir "tuz direği"ne dönüştüğü belirtilmektedir.⁶⁶ Bu tarz bilgilerin bizim bazı kaynaklarımıza da geçtiği görülmektedir.⁶⁷ Bu, çocuklara anlatılan peri masallarını andırır bir görüntüyü hatırlatmaktadır. Halbuki Kur'an "Geride kalanlardan oldu"⁶⁸ ifadesiyle bu hissi uyandıracak tartışmalara meydan vermemektedir.⁶⁹

3. Hz. Lût'un kızları

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Lût'un doğrudan kendi öz kızlarından⁷⁰ bahsedilmez. Ancak, yukarda da geçtiği gibi Hz. Lût'un ağzından genel olarak "kızlarım" ifadesi iki farklı surede geçmektedir: Hud (11/78) ve Hicr (15/71) surelerinde. Bunlardan birisi kavmini helak etmek için gelen elçilere saldırmak üzere olan kavmine karşı Hz. Lût'un rica ve talepleri anlatılırken şöyle geçer :

"Ey " يا قَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْرُونِ فِي صُنِيِّي الْأَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ"
kavimim! İşte bunlar kızlarım. Sizin için temiz olan onlardır. (Onlarla evlenin, erkeklerden vazgeçin) Allaha korkun ve misafirlerimin önünde beni rezil etmeyin! İçinizde akıllı başında bir adam yok mudur?!"⁷¹

Bir başka âyette ise aynı durum : " قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ "
İşte bunlar benim kızlarımdır. Eğer ki (düşündüğünüz işi) yaparsanız (onlarla evlenin)"⁷² ifadeleri ile belirtilir.

⁶⁵ Kitabı Mukaddes, Tekvin 19/26. Böylece "Hz. Lût karısını da beraberinde götürmüştü, fakat o, korkunç bir ses duyunca geri baktı ve bir taş da ona isabet etti" görüşünün kaynağı ortaya çıkmış oluyor.

⁶⁶ Öyle anlaşılıyor ki İslamî kaynakların referansı da Yahudi merkezlidir. Bkz. Tevrat, Tekvin, 19/26; Ayrıca bkz. Hayrullah Örs, *Musa ve Yahudilik*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1996, 57.

⁶⁷ Bkz. Ya'kûbî, *Tarih-i Yakûbî*, I, 26.

⁶⁸ Araf, 7/83; Hicr, 15/60; Şuara, 26/171; Neml, 27/57; Ankebut, 29/32-33; Saffat, 37/135.

⁶⁹ İsmail Karaçam, *Sonsuz Mucize Kur'an*, s. 74-75.

⁷⁰ Bazı makalelerin bunun aksini ifade ettiği görülmektedir. Mesela Kur'an-ı Kerim'de Hz. Lût'un kızlarının iki adet olduğunun belirtildiği hangi ayete isnaden ifade edildiğini doğrusu merak ediyoruz. Ayrıntılı bilgi için bkz. Lût Kıssasına Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an Perspektifinden Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım, Kemal Polat, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı : 24, s. Erzurum , 2005.

⁷¹ Hud, 11/78.

⁷² Hicr 15/71.

Hız. Lût'un, bu sözlerle neyi kastettiğini, ne yapmak istediğini, buradaki "kızlarım" ifadesinden asıl maksadının ne olduğunu netleştirmemiz gerekiyor. Kur'an-ı Kerim'in burada sadece çoğul olarak belirttiği "kızlarım" ifadesi hakkında müfessirler farklı yorumlarda bulunur. Hız. Lût'un kendi öz kızları olarak iki kızı olduğunu⁷³ söyleyenler olduğu gibi üç kızı olduğunu⁷⁴ söyleyenler de vardır. Hız. Lût ve kızları konusunda söz eden Tevrat'ta ise onun iki kızı olduğu şu ifadelerle zikredilir: "... Lût dışarı çıktı arkasından kapıyı kapattı. "Kardeşler lütfen bu kötülüğü yapmayın!" dedi. Erkek yüzü görmemiş iki kızım var. Size onları getireyim ne isterseniz yapın. Yeter ki bu adamlara dokunmayın. Çünkü onlar konuğumdur, çatımın altına geldiler."⁷⁵ Görüldüğü gibi Tevrat, Hız. Lût'un evlenmemiş iki kızının olduğunu açık bir şekilde belirtir.⁷⁶ Aynı bölümün ilerleyen pasajlarında ise onun damatlarından bahsedilir. Hem bakire hem damatlar söylemi tutarsızlık ve çelişkili bir durumdur.

Kur'an'ın bir iki kelimeyle değinip geçtiği Hız. Lût'un kızları hakkında tarihçilerin kaydettiği bilgiler de benzerdir. Tarihçilere göre, Hız. Lût'un iki kızı vardı. Büyüğünün adı Reysa, küçüğünün adı Ra'ziye (ya da Zağarta) idi.⁷⁷ Hız. İbrahim, Hız. Lût'un kızlarından biri ile kendi oğlu Medyen'i evlendirdi. Allah bunların neslini bereketlendirdi. Kur'an'da anlatılan⁷⁸ Medyen halkı işte bu zattan meydana gelmiştir.⁷⁹ Yine Hız. Eyyûb'un Hız. Lût'un bu kızlarının soyundan geldiği tarih kitaplarında zikredilse de çok açık bir bilgi verilmemektedir.⁸⁰

Tarih kitaplarında Hız. Lût'un bu iki kızının adı zikredilir ancak haklarında ayrıntılı bilgi verilmez. Hız. Lût'un daha başka çocuğu var

⁷³ bkz. Âlûsû, *Rûhu'l-Meânî*, Beyrut, Thsz., XII, 106; Ebû Hayyân, *Bahru'l-Muhît*, Beyrut, 1993, V, 246; Hatîb Bağdâdî, *Târîhu'l-Enbiyâ*, Beyrut, 2004, s.85.

⁷⁴ bkz. Râzî, *Mefâthu'l-Çayb*, XVIII, 32; Âlûsî, *Rûhu'l-Meânî*, XII, 106; Ebû Hayyân, *Bahru'l-Muhît*, V, 246; Süyûtî, *ed-Dürrü'l-Mensûr*, Kahire. 2003, VIII, 115.

⁷⁵ Kitab-ı Mukaddes, Tekvin, 19/8.

⁷⁶ Bazı kaynaklarda Hız. Lût'un evli olmayan bu iki kızı yanında iki de evli olan kızının bulunduğu ve Hız. Lût'un bu kızları ile damatlarını da uyararak şehirden çıkarmaya çalıştığı ancak buna muvaffak olamadığı belirtilir. Ayrıntılı bilgi için bkz: Mehmet Katar, agm., s. 57-76.

⁷⁷ Taberî, *Târîhu'l-Ümem*, I, 179; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, I, 179; Hatîb el-Bagdâdî, *Târîhu'l-Enbiyâ*, s. 85; es-Sa'lebî ise Hız. Lût'un (as) iki kızından büyüğünün adının Risa diğeri adının Gisa olduğunu belirtir. bkz. 'Arâis, s. 106.

⁷⁸ Araf, 7/85-93; Tevbe, 9/70; Hud, 11/84; Hacc, 22/44; Ankebut, 29/36.

⁷⁹ İbn Haldûn, *Tarih*, II (I. Bl.), 37.

⁸⁰ Diyarbekrî, *Târîhi Hamîs fî Ahoâli Enfesi Nefis*, I, 78.

mydı? Varsa onların akıbeti ne olmuştu? Bu konularda İslamî kaynaklardan ziyade Tevrat ve diğer Yahudi kaynakları malumat vermektedir.

Âyette geçen “*Benâti*” tabiri çoğuldur. Yani üç ve üçten fazla kız için kullanılır. Böyle olunca Hz. Lût'un iki kızı var ise bu tabir nasıl kullanılabilir? Said b. Cübeyr (ö. 95/714) ve Mücahid (ö. 103/721), kızlarından kastın kavmin kızları olduğu görüşünü ileri sürerler. “Kızlarım” demesinin sebebi ise her peygamberin gönderildiği kavmin hükmen babası sayılmasındandır.⁸¹ Nitekim Allah Resulü'nün eşleri için Kur'an-ı Kerim şöyle diyor: “*Peygamber müminlere kendi canlarından daha yakındır. Eşleri onların anneleri gibidir.*”⁸² Bu nedenle “İşte benim kızlarım” derken Hz. Lût, kavminin bütün kızlarını ve kadınlarını kastetmiştir.⁸³ Katâde (ö. 117/735) ise kastın, kendi öz kızları olduğu kanaâtindedir.⁸⁴ Bundan başka, peygamberin gönderildiği kavmin babası hükmünde olması görüşü bazı kimseler tarafından hoş karşılanmamıştır. Hz. Lût'un iman etmeyen o kadınlara hükmen de olsa baba olamayacağı⁸⁵ değerlendirmesi de dikkate alınması gereken bir husustur.

Görüldüğü gibi, Hz. Lût'un, böylesine sapık bir kavme kızlarını niçin teklif ettiği ya da bu kızlarla kimleri kastettiği meselesi müfessirleri ihtilafa düşürmüş görünmektedir. Bazı müfessirler “Hz. Lût bu ifâdesiyle bizzat kendi kızlarını kast etmiştir” deseler de⁸⁶ bazı müfessirler bu görüşün doğru olmadığını dile getirmişlerdir.⁸⁷

Müfessirler iki farklı yorum üzerinde ağırlıklı olarak durmaktadırlar:

1. Bunlar Hz. Lût'un kendi kızlarıdır.⁸⁸

2. Kavminin kızları ve kadınlarıdır.⁸⁹

⁸¹ Sevrî, Ebû Abdullah Süfyan b. Se'îd b. Mesrûk el-Kûfî, *Tefsîru Süfyanî's-Sevrî*, Beyrut, 1983, s.131; Ebu Muhammed Mekki b. Ebi Talip el-Kaysî, *Tefsîru'l-Muşkil min Çaribi'l-Kur'ânî'l-'Azîm ala'l-'câzi ve'l-İktisâr*, Beyrut, 1987, s.199; Hüseyin b. Mes'ûd el-Beğavî, *Meâlimu't-Tenzîl*, Beyrut, 1987, II, 395.

⁸² Ahzâb 33/6.

⁸³ Mecmeu't-Tefâsîr, III, 346-347; M. Kemal Atik, Kur'an'da Lut Kavmi ve Düşündürdükleri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 2, 1988, s. 296.

⁸⁴ Râzî, *Mefâtihu'l-Çayb*, XVIII, 32.

⁸⁵ Abdulvehhab en-Neccâr, *Kasâsu'l Enbiyâ*, Beyrut, Thsz., s. 149.

⁸⁶ Bkz. Kurtubî, a.g.e., IX, 26; Zemahşarî, el-Keşşâf, II, 283; *Mecmau't-Tefâsîr*, III, 346.

⁸⁷ Abdulvehhâb en-Neccâr, age., s.15-16.

⁸⁸ Ebussuûd, *Tefsîr*, Beyrut, Thsz., 4/228; Âlûsî, *Rûhu'l-Meânî*, XIV, 72; Muhammed Abdulh, *Menar Tefsîri*, Kahire, 1947, IX, 134. Taberi, *Tarih*, 419.

Her iki yorum ve tefsir de, yani gerek kendi kızları olması gerekse kavmin kızları olması meselesi bir kısım münakaşaları da beraberinde getirmektedir. Aslında, “İşte kızlarım” ifadesinin hemen ardından gelen âyetteki ifâde konumuza ışık tutacak mahiyettedir: “ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ - *Bizim senin kızlarında bir hakkımız yoktur.*” Bu sözü her iki yorum ve tefsirde de tutarlı bir şekilde yerine oturtmak gerekiyor. Bu durumda da karşımıza şu sorular çıkmaktadır:

1. Eğer bunlar kavmin kızları ise, o insanlar “*senin kızlarında bir hakkımız yoktur*” ifadesini neden kullansın?

2. Böyle olunca “kızlar”dan kastın “kavmin kızları” değil de bizzat Hz. Lût’un kendi kızları olması daha makul görünmüyor mu?

Bu noktada “kendi kızları ve kavmin kızları” meselesini biraz daha açmak gerekiyor. Hz. Lût bu ifadesiyle elbette bu iki şeyden birisini kastetmiş olmalıdır. Kendi kızlarını kastetmiştir dersek, bu durumda ortaya şu soru çıkar: Bir peygamber kızlarını bu fâsık insanlara nasıl takdim eder? Böyle bir teklif caiz midir ya da bir peygamber bunu nasıl yapabilir? Bu soru birkaç şekilde cevaplanabilir: ⁹⁰

1. Bu, mecâzî bir ifâdedir. Hz. Lût (a.s), Onların hanımlarını kendi kızları gibi düşünerek, “hanımlarınız varken niçin bu yola tevessül ediyorsunuz?” demek istemiş olabilir. Peygamberin hanımları ümmetin ananeleri yerinde⁹¹ olduğuna göre toplumun kızları ve kadınları da peygamberin kızları hükmündedir.⁹² Dolayısıyla toplumun kızlarını yani onların kendi hanımlarını kastetmiştir. Nitekim konuyla ilgili âyet şöyledir: “ أَتَأْتُونَ - *Rabbimizin sizler için yarattıklarını yani kendi eşlerinizi bırakıp da insanlar içinden erkeklere mi yanaşıyorsunuz? Doğrusu sizler haddi aşan sapık bir topluluksunuz.*”⁹³ Bizce de

⁸⁹ Râzî, *Mefâtihu'l-Çayb*, XVIII, 33; Süyûtî, *ed-Dürri'l-Mensûr*, Kahire. 2003, VIII, 115 ; Hamdi Yazır, age., IV, 2801; İbn Atıyye, *el-Muharraru'l-Vecîz*, Beyrut, 2001, III, 194; Zemahşerî, *el-Keşşâf*, Riyad, 1998, 3/219; Ebû Hayyân, *Bahru'l-Muhîf*, Beyrut, 1993, 5/246 ; İbn-i Kesîr, *Tefsîr*, Kahire, Thsz. 7/455 ; Beğavî, *Meâlimu't-Tenzîl*, Riyad, 1409, IV, 191; Âlûsî, *Râhu'l-Meânî*, XIV, 72

⁹⁰ bkz. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, IV, 2801.

⁹¹ Ahzab, 33/6.

⁹² Râzî, *Mefâtihu'l-Çayb*, XVIII, 32; Seyyid Nimetullah el-Cezâirî, *en-Nâru'l-Mübîn fî Kasasi'l-Enbiyâi ve'l-Mürselîn*, (thk. Hac Muhsin Akil) Beyrut, 1997, s.170; Afif Abdülfettah Tabbâra, *Mea'l-Enbiyâ*, s. 145.

⁹³ Şuara, 26/165; bkz. İbnu Kesîr, *el-Bidâye*, I, 180.

bu görüş daha muhtemeldir. Ancak bu ihtimali zayıf gören âlimler de vardır.⁹⁴

2. Bu kızların kendi kızları olması ihtimali. Bu ihtimalle ilgili olarak tefsirlerin çoğunda Hz. Lût'un kendi kızlarını onlara sunmasına Hz. Peygamberin cahiliye döneminde iki kızını müşriklerle evlendirmesi⁹⁵ mesnet olarak zikredilmektedir. Bu konunun incelenmesi gerekmektedir. İslamiyet daha gelmeden Peygamberimiz, kızı Hz. Rukiyye'yi Ebu Leheb'in oğlu Utbe'ye, diğer kızı Hz. Zeyneb'i de Ebu'l-As b. Rebi'ye nikahlamıştı. Bu nikah sürecinde söz konusu iki kişi de henüz müşrikti. Zira o zaman müşriklerle evlenme yasağı henüz gelmemişti. Daha sonra yasaklayıcı âyet⁹⁶ gelince bu tür evliliklere son verildi. Bu konu ile ilgili olarak Hz.Lût'un şeriatında kâfirlerle evlenmenin yasak olduğuna dair bir bilgimiz bulunmamaktadır.

Hz. Lût, misafirlerini talep eden⁹⁷ ve kavmin temsilcileri olan iki kişiye kendi kızlarını nikâhlamayı teklif ederek kadınların bu iş için yaratıldığına dikkat çekmek ve onların arzularının yanlış ve fitrata aykırı olduğuna işaret etmek istemiş olabilir. Bu görüş de kabul edilebilir bir görüştür.⁹⁸

3. Bir diğer tefsir ve izah ise şöyledir: Hz. Lût (a.s), kavmine kendi kızlarını ciddî olarak teklif etmemiştir. "İşte kızlarım!"dan kasıt "alın kızlarımı zina edin!" demek değildir. Onların kendisinden utanıp da bu adı işten vazgeçmeleri için temsîlî ve mecâzî bir anlatım yolu kullanmıştır. Mesela birini döven bir insana "onun yerine beni döv!" demekten kasıt "beni döv!" demek değildir. "Onu dövme!" demektir. Çünkü böyle demekle insan bilir ki, döven kişi onu bırakıp kendisini dövecek değildir. Hem kendisini döveceğini bilse böyle söyler mi? Döven kişinin merhame-

⁹⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Abdulvehhab en-Neccâr, *age.*, s.15-16.

⁹⁵ Âlûsî, *Rûhu'l-Meânî*, XIV, 72, Beğavî, *Meâlimu't-Tenzîl*, IV,191.

⁹⁶ Bakara, 2/221; Nur, 24/26.

⁹⁷ Bu arada talep edilen bu meleklerin sayısı konusunda da ittifak yoktur. Bu konu hem Tevrat'ta hem de Kur'an'da geçen ortak bir konudur. Ancak sayılar konusunda farklılıklar vardır. Tevrat iki melek olduğunu söylerken, Kur'an-ı Kerim rakam bildirmeyip sadece "elçiler" ifadesini kullanmaktadır. Bu elçilerin kaç adet olduğu konusunda bilgi vermemektedir. İki diyenler olduğu gibi, üç diyenler de vardır. Ancak, 2'den fazla olduğu açıktır. Zira âyette çoğul olarak "elçilerimiz" ifadesi kullanılmıştır. Kaynaklarda bu elçilerin isimleri de zikredilir. Cebrail, İsrail ve Mikail. Hatta elçilerin sayısının 11 adet olduğunu söyleyenler de vardır. (Ayrıntılı bilgi için bkz.: Hamdi Yazır, *age.*, c. 4, s. 2801) Bu farklılık meselenin özüne tealluk etmemektedir.

⁹⁸ bkz. Abdulvehhâb en-Neccâr, *age.*, s.15-16.

te gelmesi, vazgeçmesi, dövmei bırakması için böyle söylenir. Burada da aynı durum söz konusudur.⁹⁹ Bu bir yönüyle Kur'an-ı Kerim'in anlatım üslubundaki özelliklerdendir.

Bu görüşü¹⁰⁰ teyiden, Hz. Lût'un bu tekliften maksadı, onları anlaşıma masasına çekmek ve misafirlerin huzurunda onları utandırıp bu işten vazgeçirmektir, diyenleri¹⁰¹ de dikkate almak gerekiyor.

Bu yorumlar içinde bizce en tutarlı olanı birinci görüştür. Zira, Hz. Lût'un iki kızını onların arzularını tatmin için teklif etmesi veya hepsiyle evlendirmesi mümkün olmadığına göre, olsa olsa bu ifadesi ile o, onlara kendi hanımlarını ve kavminin bekar kızlarını teklif etmeyi murat etmiş olabilir. Bunda da bir sakınca olmasa gerekir. Zaten " *هؤلاء بناتي* -İşte kızlarım" ifadesine dikkat edilirse hep çoğul ifade eden lafızlar kullanılmıştır ki bu da onun kendi iki kızı değil, o insanlara evlerindeki hanımlarını kendilerine hatırlatıp bu işten vazgeçmeleri için¹⁰² bir manevra yaptığını gösterir. " *أطهر* - temiz olan" lafızıyla da fuhşu değil nikahı kastettiği vurgulanır.

103

Hz.Lût'un kızları konusunda, en çok tartışılan meselelerden birisi de Tevrat'ın bu kızlarla ilgili bazı ifadeleridir. Tevrat'ta Hz. Lût ve kızları ile ilgili oldukça çirkin ve uzun tasvirler vardır.¹⁰⁴ En çirkin ve korkunç olanı da, Hz. Lût'un kızlarıyla yaşadığı iddia edilen ensest ilişkidir. Bir Peygamberin içki içip kızlarıyla zina etmesi gibi insanı ürperten iftiralardan

⁹⁹ Abdulvehhâb en-Neccâr, *age*, s.15-16.

¹⁰⁰ Mevdudî, *Tefhîmü'l-Kur'an*, II, 137; Ebû Davûd Süleyman b. El-Eş'as es-Sicistânî, *Sünen*, İstanbul, 1982, Tahâre 4; Ebu Abdurrahman Ahmed b. Şuayb en-Nesâî, *es-Sünen*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992, Tahâre 36, H.No:40; İbn Mâce, *es-Sünen*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992, Tahâre 16, H. No: 313; İbn-i Hanbel, *Müsned*, Çağrı Yayınları, 1992, II, 247-250.

¹⁰¹ Afîf Abdülfettah Tabbâra, *Mea'l-Enbiyâ*, s. 145 (dipnot 1); Muhammed Mütevellî Şa'râvî, *Kasasü'l-Enbiyâ*, Kahire, ts. II, 690.

¹⁰² Taberî, *Câmiu'l-Beyân*, Kahire, Thsz., XIV, 91; Mâtürîdî, *Te'vîlâtü'l-Kur'an*, VII, 211, Zemahşerî, *el-Keşşâf*, II, 396; Beydâvî, *Envârü't-Tenzîl*, I, 653; İbn Kesir, *Tefsîr*, IV, 337; Tabresî, *Mecmeu'l-Beyân*, VI, 526; Nesefî, *Medâriku't-Tenzîl*, II, 849.

¹⁰³ Fahreddîn Râzî, *Mefâtihu'l-Çayb*, XVIII, 33; Râzî, *İsmetü'l-Enbiyâ*, Cidde, 1986, s.80-81; Muhammed Mütevellî eş-Şa'râvî, *Kasasü'l-Enbiyâ*, II, 690-691; Ebul A'la Mevdûdî, *Tarih Boyunca Tevhîd Mücadelesi ve Hz. Peygamberin Hayatı*, (Trc. Ahmed Asrar) İstanbul, 1992, I,459; Muhammed Ebu'n-Nur el-Hadîd, *İsmetü'l-Enbiya ve'r-Reddu ale's-Şübehi'l-Müvecccehi İleyhim*, Kahire, 1979, s. 295-300.

¹⁰⁴ Kitap-ı Mukaddes, Tekvin, 19/8. Burada belirtelim ki Tevrat'ın bir peygambere isnat ettiği bu çirkin iftira ilk değıldir. Aynı iftira Hz. Nuh hakkında da üstü kapalı bir biçimde anlatılmaktadır. (Ayrıntılı bilgi için bkz: Mehmet Katar, agm., s. 57-76)

kutsal metinde yer alması şaşılacak bir durumdur.¹⁰⁵ Kur'ân-ı Kerim, Hz. Lût'un tamamen günahsız, masum ve salih bir peygamber olduğunu vurgularken, Tevrat Hz. Lût'u, ne yaptığını bilmeyen, sarhoş ve kızlarıyla zina eden ihtiyar bir baba olarak karşımıza çıkarmaktadır. İslam inancının temel esaslarından biri olan nübüvvet müessesesinin akaid açısından böyle bir tasviri kaldırması mümkün değildir. Bazı muâsir âlimler, Tevrat'ta nefsinin esiri olmuş gibi takdim edilen Hz. Lût'un bu şekilde tasvirini bu kitaba insan elinin karıştığı bir delili olarak yorumlarken, Kur'ân'ın bu konudaki hassasiyetini ve nezih ifadelerini ise, Yüce Allah'ın onu ilahi bir koruma altına almasının önemli bir göstergesi olarak değerlendirmektedirler.¹⁰⁶

Hz.Lût'un kızlarının sayısı iki ya da üç olsun, ya da azgın kavmine karşı teklif ettiği "İşte kızlarım!" ifadesi ister kendi kızlarını kapsasın isterse kavmin kızlarını kapsasın meselenin özüne tealluk eden bir durum değildir. Âyetin tefsirinde müfessirlerin ittifak ettikleri husus; kızların teklif edilmesinin "nikâh" şartına bağlı olmasıdır.¹⁰⁷ Dolayısıyla Hz. Lût'un herhangi bir surette zina teklifinde bulunmuş olmasını düşünmek Kur'ân açısından imkânsızdır. Çünkü bu ifadeyi takip eden "bunlar sizin için temiz olandır." ifadesi bu türden bir yanlış anlamaya mahal bırakmamaktadır. Hz. Lût (a.s) bu tür bir ifade tarzıyla onların cinsel arzularını gayri tabii ve gayri meşru yollar yerine şer'î yollardan tatmin etmek üzere kadınlara yönelmeleri gereğini işaret etmektedir.

Konunun, peygamberlerin ismet sıfatı açısından da üzerinde durulmaya ihtiyacı vardır. Günah işlemek anlamına gelen "ismet" kavramı, Arapça bir kelime olup, "a-sa-me" fiilinin mastarıdır. Lügatte "menetmek, korumak" anlamlarına gelir.¹⁰⁸ Ayrıca "ismet"; "tutmak, tutunmak, sığınmak, dayanmak, bağlamak, kazanmak, ip, nikah akdi ve iffet" gibi anlamlara da gelmektedir.¹⁰⁹ İsmet aynı zamanda günaha uzak

¹⁰⁵ Mehmet Katar, agm., s. 57-76.

¹⁰⁶ Muhammed Ali Sâbü'nî, *en-Nübüvvetü ve'l-Enbiyâ*, s. 61-62; Muhammed Ebu'n-Nur el-Hadîdî, age., s. 157; 204-207; Said Şimşek, *Kuran Kıssalarına Giriş*, s. 31-34.

¹⁰⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Taberî, *Câmiu'l-Beyân*, XV, 413.

¹⁰⁸ İbn Manzûr, Muhammed b. Mükerrem, *Lisânü'l-Arab*, Bulak Mtb., Mısır 1303, XII, 403; ez-Zebîdî, Muhammed Murtaza el-Hüseynî, *Tâcü'l-Arûs*, (Yay.y.), Beyrut, 1988, VIII, 398; Zâvî Tâhir Ahmed, *Terfîbü'l-Kâmusi'l-Muhîf*, Kahire, 1973, III,141. Bulut, Mehmet, "İsmet", DİA, İstanbul, 2001, XXIII, 134-136.

¹⁰⁹ İbn Manzûr, a.g.e., c.XII, s.405-408.; ez-Zebîdî, a.g.e., c.VIII, s.398-399; *Mu'cemü'l-Vasîf*, (Haz. İbrahim Mustafa ve dğr.), İstanbul, thsz., c.II, s. 611; Fîrûzâbâdî, Muhammed b. Yakub, *Kamus Tercemesi* (Mütercim Asım Efendi), İstanbul, 1272, c. III, s. 516.

kalma melekesidir.¹¹⁰ “Peygamberler gerek sözlerinde, gerekse fiillerinde kendi örnekliklerini lekeleyecek ve önderi oldukları insanlar nezdinde kıymetlerine zarar verecek hata ve kusurlardan Allah’ın korumasıyla uzak tutulmuşlardır.”¹¹¹

Hız. Lût’un kızlarından bahsederken: “هُنَّ أَطَهَّرَ لَكُمْ - Onlar sizin için temiz olandır.” cümlesi dikkat çekicidir. Eğer kavmini zinaya teşvik etme düşüncesi olsa kızlarını temiz olarak nitelendirmesinin bir anlam ifade etmediği ortadadır. Dolayısıyla Hız. Lût, söz konusu ifadesiyle kavminin erkeklerini zinaya yönlendirmemiş, kızlarıyla nikahlanıp evlenmelerini istemiştir. Zaten peygamberlerden insanları zinaya teşvik etmesi gibi bir hareketin beklenmesi kesinlikle nübüvve aykırı olup, Allah’ın rıza göstereceği bir durum değildir. Dolayısıyla böyle bir hareket bir peygamberin şahsiyetini ayaklar altına alması demektir. Ayrıca “Onlar sizin için temiz olandır.” cümlesi de teklifte gayri meşru bir durumun olmadığını ortaya koymaktadır. Böyle bir iddiayı ortaya atanlara karşı aşağıdaki deliller ileri sürülmüştür. Öncelikle zinaya teşvik etmede temizlikten bahsetmek mümkün değildir. İkincisi, zina ile homoseksüelliğin her ikisinin de kötü bir fiil olduğundan hareketle eşcinsi ile ilişki yerine zinayı teşvik amacı güdüldüğü akla gelebilir. Halbuki burada Hız. Lût’un zinaya sevk gibi bir amacı kesinlikle söz konusu değildir. Bu konuda ayrıca, yukarıda da bahsedildiği gibi, Müslüman bir kadının bir kafirle nasıl evlendirileceği hususu da tartışma konusu olmuştur. Halbuki bu durum dinlere göre farklılık arz etmektedir. Örneğin Hız. Peygamber, kızı Zeyneb’i henüz Müslüman olmamış olan Ebu’l-Âs ile evlendirmiştir. Aslında burada Hız. Lût’un amacı kavmini böyle ahlaksız bir konumdan uzaklaştırarak başlarına gelecek belaya karşı zaman kazandırmaktır.¹¹²

Zaten kavminin “لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكُمْ مِنْ حَقِّ - Senin kızlarında bir hakkımız olmadığını biliyorsun” tarzındaki sözleri de bu hususu ifade etmektedir. Buradan anlaşılan Hız. Lût’un teklifi ahlak dışı bir teklif olmayıp, ismetine de zarar verecek bir hareket değildir. Çünkü onun kastettiği şeyin, bayanlar dururken neden erkeklere yöneldikleri noktasında onlara uyarı-

¹¹⁰ Cürcânî, *Ta’rîfât*, (Yay. y)Kahire, 1357. “İsmet” md. s. 150.

¹¹¹ Nureddin es-Sâbüni, Ahmed b. Mahmûd, *el-Bidâye fi Usûli’-d-Dîn* (Maturidiye Akaidi), (trc. ve nşr. Bekir Topaloğlu), DİB Yay. 2. Baskı, Ankara, 1998, s. 53.

¹¹² Râzî, Fahrüddin Muhammed b. Ömer, *İsmetü’l-Enbiyâ*, Mektebetü’s-Sekâfeti’-d- Dîniyye, Kahire, 1986. s. 131.

da bulunmaktadır. Kızlarını gösterirken de elbette, onları nikahlayarak evlenebileceklerini kastetmiştir. Aksi takdirde, böyle büyük bir hata ve kusur işleyen peygamberi ise, öncelikle Allah'ın uyarması gerekmekte idi. Böyle bir şey ise söz konusu olmamıştır. O halde Hz. Lût'un böyle bir konuda eleştirilere maruz kalması çok yakışsız ve haksız bir iftiradır.¹¹³

Netice olarak Hz. Lût bu konuda asla peygamberliğine halel getirecek bir fiiliyatın içinde olmamıştır. Dolayısıyla onun bir baba olarak kendi kızlarını müşrik kavme nikâh kastı olmaksızın teklif etmesi, böyle haram bir yönteme tevessül etmesi düşünülemez. Binaenaleyh, tüm dinlerin yasakladığı nikâhsız beraberliği, hem müşfik bir baba hem de bir peygamber olarak Hz. Lût'un teklif etmesi mümkün değildir. Dolayısıyla onun "*İşte size kızlarım!*" derken kastı, kavminin cinsel arzularını, böyle gayri tabî ve gayri meşru yollarla değil de, ya kendi kızları veya toplumun diğer bekâr kızlarıyla evlenmek suretiyle ya da evli olanların kendi eşleri ile tatmin etmelerini bir kere daha hatırlatmasından ibarettir. Bu maksadı da hemen peşinden söylediği "*Sizin için temiz olan da budur !*" demesinden açıkça anlaşılmaktadır.

¹¹³ Mâtürîdî, Ebû Mansûr Muhammed, *Te'vilâtü Ehli's-Sünne*, (Thk. Fâtıma Yûsuf El-Haymî), Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, 2004. c. II, s. 542-543; Râzî, *et-Tefsîru'l-Kebîr*, c. XIII, s. 78-85.

Kaynakça

Alusi, Ebu'l-Fadl Şihabüddin Seyyid Mahmud, *Ruhu'l-Meani fi Tefsiri'l-Kur'ani'l Azim ve's-Sebi'l-Mesani*, Beyrut, 1408/1987.

Asım Efendi, *Kamusu Okyanus Tercümesi*, İstanbul, 1304.

Atik, M. Kemal; *Kur'an'da Lut Kavmi ve Düşündürdükleri*, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 2, 1988.

Bağavi, Ebu Muhammed el-Hüseyn b. Mes'ud, *Mealimü't-Tenzil*, Tahran, ths.

Bağdadi, Hatîb, *Târihu'l-Enbiyâ*, Beyrut, 2004, s.85.

Beydavi, Nasurüddin Abdullah b. Ömer, *Envaru't-Tenzil ve Esaru't-Te'vil*, Beyrut, (Daru'l-Kütübü'l-İlmiye), 1408/1988.

Cezairi, Seyyid Nimetullah, *en-Nûru'l-Mübîn fi Kasas'il- Enbiyâi ve'l-Mürselîn*, (thk. Hac Muhsin Akil) Beyrut, 1997.

Çetin, Abdurrahman; *Kur'an limleri ve Kur'an-ı Kerim Tarihi*, İstanbul, 1982.

Derveze, İzzet; *Tefsiru'l-Hadis*, (Terc. Heyet), İstanbul, 1997.

Draz, Muhammed Abdullah; *en-Nebeü'l-Azim*, Mısır, 1379/1969.

Ebu's-Suud, Muhammed b. Muhammed el-İmadi; *İrşadu Akli's-Selim ila Mezaye'l-Kitabi'l-Kerim*, Beyrut, 1414/1994, (I-IX).

Ebu Hayyan, Muhammed b. Yusuf, *el-Bahru'l-Muhit*, Kahire, 1403/1983.

Elmalılı, Muhammed Hamdi Yazır; *Hak Dini Kur'an Dili*, İstanbul, 1979.

Ezheri, Ebu Mansur Muhammed b. Ahmed; *Tehzibü'l-Lüğa*, Mısır, 1964.

Fazlurrahman; *Ana Konularıyla Kur'an*, (Terc. Alparslan Açıkgenç), Ankara, 1993.

Hadid, Muhammed Ebu'n-Nur, *İsmetü'l-Enbiya ve'r-Reddu ale's-Şübehi'l-Müveccchetti İleyhim*, Kahire, 1979.

Halil Cerr; *Larus el-Mu'cemu'l-Arabiyyu'l-Hadis*, Beyrut, 1972.

Hamidullah, Muhammed; Kur'an-ı Kerim Tarihi, (Terc. Prof. Salih Tuğ), İstanbul, 1993.

Halil, İmâduddîn, *İslamın Tarih Yorumu*, (Çev. Ahmet Ağırakça), İstanbul, 1988.

İbn Atiyye, Ebu Muhammed Abdülhak b. Galib el-Endülisi; el-Muharrirü'l-Veciz Fi Tefsiri'l-Kitabi'l-Aziz, (Tahk. Abdüüselam Abdüşşafi Muhammed), Beyrut, 1413/1993.

İbn Kesir, Ebu'l-Fida İsmail; Tefsiru Kur'ani'l-Azim, (Daru'l-Kalem) Beyrut,, 1406/1986.

İde, Arthur Frederick, *Idol Worshipers in the Twentieth Century*, Dallas, 1985.

Karaçam, İsmail; Sonsuz Mucize Kur'an, (Çağ Yayınları), İstanbul, 1990.

Katar, Mehmet, *Tevrat'ın Lut Kıssası Üzerine Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, XLVIII (2007), sayı: I, s. 57-76.

Kılıç, Sadık; İslamda Sembolik Dil, İstanbul, 1995.

Kurtubi, Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensari; el-Camiu li Ahkami'l-Kur'an, Beyrut, 1405/1985.

Kutub, Seyyid; Fi Zilali'l-Kur'an, Beyrut, (Daru's-Şuruk), 1405/1985.

Mâturidi, Ebû Mansûr Muhammed; *Te'vilâtü Ehli's-Sünne*, (Thk. Fâtıma Yûsuf El-Haymî), Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, 2004.

Meraği, Ahmet Mustafa, Tefsirü'l-Meragi, Kahire, 1394/1974.

Mevdudi, Ebul A'la, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz. Peygamberin Hayatı*, (Trc. Ahmed Asrar) İstanbul, 1992.

Mevdudi, Ebu'l-A'la; Tefhimu'l-Kur'an, (Terc. Heyet), İstanbul, 1996.

Müftüoğlu, Ömer, Kur'ân'da Hz. Lut ve Kavmi, *Eskişehir İslami İlimler Vakfı Yayınları*, Eskişehir, 1997.

Müslim, Mustafa; Kur'an Çalışmalarında Yöntem, (Terc. Salih Özer), Ankara, 1993.

Nagel, Tilman, Tarihi Araştırma Konusu Olarak Kur'an, (Çev. Ali Dere) *İslami Araştırmalar Dergisi*, c. IX, S:1, 1996, s. 54-61.

Neccar, Abdulvehhab, *Kasâsu'l Enbiyâ*, Beyrut, Thsz.,

Nesefi, Ebu'l-Berekat Mahmud; Medariku't-Tenzil ve Hakaiku't-Te'vil, (Mecmau't-Tefasir ile birlikte), İstanbul, 1404/1984.

Polat, Kemal; Lût Kıssasına Kitab-ı Mukaddes ve Kur'ân Perspektifinden Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı : 24, s. Erzurum , 2005.

Razi, Fahreddin Muhammed b. Ömer; Mefatihü'l-Ğayb, Tahran, thsz.

Râzi, Fahrüddîn Muhammed b. Ömer, *İsmetü'l-Enbiyâ*, Mektebetü's-Sekâfeti'd- Dîniyye, Kahire, 1986.

Rıza, M. Reşid;Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azim, Beyrut, Thsz.

Sabuni, Nureddîn Ahmed b. Mahmûd, *el-Bidâye fi Usûli'd-Dîn* (Maturidiye Akaidi), (trc. ve nşr. Bekir Topaloğlu), DİB Yay. 2. Baskı, Ankara, 1998.

Sabuni, Muhammed Ali, *Peygamberler Tarihi*, Ahsen Yayınları: 557.

Sabuni, Muhammed Ali; Safvetü't-Tefasir, Beyrut, 1402/1981.

Sancar, Cemalettin, *Kur'an'da Helak Olan Kavimler*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tefsir Bilim Dalı, Konya, 1996 (Basılmamış doktora tezi).

Şa'ravi, Muhammed Mütevellî, *Kasasu'l-Enbiyâ*, Kahire, Thsz.

Taberi, Ebu Cafer, Muhammed b. Cerir; el-Camiü'l-Beyan an Te'vili Ayi'l-Kur'an, Mısır, 1373/1954.

Tok, Nuri, *Kur'an'da Sünnetullah ve Helak Edilen Kavimler*, Etüt Yayınları, Samsun, 1998.

Yıldırım Suat; Kur'an İlimlerine Giriş, İstanbul, 1989.

Zebidi, Muhibbuddin Ebu'l-Feyz Seyyid Muhammed Murtaza; Tacü'l-Arus, Mısır, 1306/1888.

Zemahşeri, Ebu'l-Kasım Carullah Mahmut b. Ömer; el-Keşşaf an Hakaiku't-Tenzil ve Uyuni'l-Ekavil fi Vücuhi't-Te'vil, Beyrut, Thsz.

